

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΟΜΑΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ

— Ενδεικτικές Προτάσεις για τον/την Εκπαιδευτικό —

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2021-2022
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Συγγραφή-Επιμέλεια:

Ρέα Παπαγεωργίου

Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου-Σύμβουλος Ελληνικών

Σχεδιασμός Εξωφύλλου:

Θεόδωρος Κακουλλής

Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Εποπτεία

Δρ Ειρήνη Χατζηλουκά-Μαυρή

Σύνδεσμος ΠΛΕ για τα Ελληνικά

Κείμενο 1: Η Μαργαρίτα

Πηγή: [Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α΄ και Β΄ Δημοτικού, «Το δελφίνι», ΟΕΔΒ, σ. 33]

Η Μαργαρίτα

Η μικρούλα η μικρή
Μαργαρίτα
να διαβάσει δεν μπορεί
άλφα βήτα.

Στα ματάκια της κυλά
ένα δάκρυ,
το βιβλίο της πετά
σε μian άκρη.

Το ποδάρι της χτυπά
και φωνάζει,
την κοιτάζουν τα παιδιά
κάνουν χάζι.

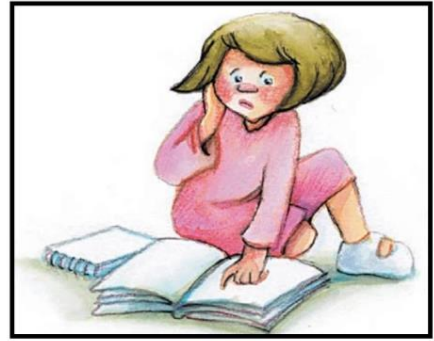
Να διαβάσει δεν μπορεί
άλφα βήτα,
αχ! τι άταχτο παιδί,
Μαργαρίτα!

Μικαήλης Στασινόπουλος

Δραστηριότητα 1.1

★ Σε κάθε παιδί δίνεται ένας φάκελος, που μέσα έχει, με τη μορφή ruzzle (π.χ., σε 4-5 κομμάτια), τη διπλανή εικόνα (βλ. σ.33). Τα παιδιά συναρμολογούν την εικόνα και, ακολούθως, την περιγράφουν, προσδίδοντας έμφαση στην έκφραση του προσώπου του κοριτσιού της εικόνας, με τη βοήθεια υποστηρικτικών ερωτήσεων, όπως: «Τι σκέφτεται;», «Τι να νιώθει, άραγε;», «Γιατί νιώθει έτσι;».

★ Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει το κορίτσι ως μαριονέτα και, μέσα από ένα απροσχεδίαστο, αρχικά, πλαίσιο επικοινωνίας, τα παιδιά συνομιλούν μαζί της, υποβάλλοντας προφορικά ερωτήσεις, όπως: «Πώς σε λένε;», «Γιατί είσαι λυπημένη;» κ.ο.κ.

★ Το κορίτσι «προκαλεί» τα παιδιά να μαντέψουν το όνομά της, μέσα από παιχνίδια φωνολογικής/φωνημικής ενημερότητας και αντίστοιχης στόχευσης, όπως αυτό που περιγράφεται στη συνέχεια: Πρώτα, θα επιλέξουν ποιο είναι το πρώτο γράμμα του ονόματος. Παρουσιάζονται τρία γράμματα, είτε σε καρτέλες είτε στον πίνακα. Τα παιδιά επιλέγουν ποιο είναι το πρώτο γράμμα και αιτιολογούν αυτή τους την επιλογή. Πιθανόν, κάποια παιδιά να γνωρίζουν ότι τα ονόματα αρχίζουν με κεφαλαίο γράμμα:

α

μ

M

★ Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το όνομα του κοριτσιού. Μπορεί τα γράμματα της συγκεκριμένης λέξης να παρουσιάζονται διαδοχικά, έτσι ώστε να δοθεί η ευκαιρία στα παιδιά να αναγνωρίσουν κάποια.

Μαργαρίτα

★ Δίνεται σε κάθε παιδί καρτέλα, όπως η ακόλουθη:

Δραστηριότητα 1.2

★ Στην τάξη υπάρχει κουτί με διάφορα αντικείμενα, τα ονόματα των οποίων αρχίζουν από «μ» (π.χ., μήλο, μωρό, μανιτάρι), από «α» (π.χ., αγελάδα, αλεπού, αγόρι), αλλά και από άλλα γράμματα. Στο κουτί υπάρχουν και παραμύθια. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να οργανωθούν δραστηριότητες, όπως οι εξής:

- Εντοπίζουμε και «αγγίζουμε» το πρώτο γράμμα του ονόματος.
- «Φωνάζουμε» το πρώτο γράμμα.
- Διαλέγουμε από το κουτί τα αντικείμενα που το όνομά τους αρχίζει από «μ».
- Εντοπίζουμε παραμύθια, που στο εξώφυλλό τους υπάρχουν λέξεις που αρχίζουν από «μ».
- Λέμε/γράφουμε και άλλες λέξεις που αρχίζουν από «μ».
- Κυκλώνουμε το τελευταίο γράμμα του ονόματος.
- «Φωνάζουμε» τη φωνή του τελευταίου γράμματος.
- Διαλέγουμε από το κουτί τα αντικείμενα, που το όνομά τους αρχίζει από «α».
- Εντοπίζουμε παραμύθια, που στο εξώφυλλό τους υπάρχουν λέξεις που αρχίζουν από «α».
- Λέμε/γράφουμε λέξεις που αρχίζουν από «α».
- «Αγγίζουμε» γνωστά μας γράμματα και «φωνάζουμε τη φωνή τους».
- Διαλέγουμε μια λέξη, γνωστή ή άγνωστη, και μετράμε πόσα γράμματα ή πόσες συλλαβές έχει.
- Κυκλώνουμε «σημαδάκια», όπως ο τόνος και το κόμμα, και προβληματιζόμαστε για τον ρόλο/τη λειτουργία τους. Παρατηρούμε αν τέτοιο «σημαδάκι» υπάρχει και στο δικό μας όνομα.
- Αντιγράφουμε το όνομα «Μαργαρίτα». Συζητούμε για το κεφαλαίο γράμμα, στην αρχή της λέξης.
- Γράφουμε το δικό μας όνομα, «μικρό και επώνυμο» (επίθετο). Συγκρίνουμε το όνομά μας με αυτό της Μαργαρίτας, εντοπίζοντας ομοιότητες και διαφορές.

Δραστηριότητα 1.3

★ Για να κατανοήσουν τα παιδιά γιατί η Μαργαρίτα είναι λυπημένη, κάθονται σε κύκλο και ακολουθεί ακρόαση του ποιήματος «Μαργαρίτα». Το κείμενο προβάλλεται στον πίνακα. Η προσοχή των παιδιών επικεντρώνεται στον τίτλο του ποιήματος και στον λειτουργικό του ρόλο.

(βλ. Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α΄ και Β΄ Δημοτικού, σ.33 (http://archeia.moec.gov.cy/sd/283/anthologio_logotechnikon_keimenon_a_b_dim.p_df)).

★ Τα παιδιά διατυπώνουν υποθέσεις, σχετικά με το «γιατί η Μαργαρίτα μπορεί να είναι λυπημένη;». Δίνονται κατάλληλα γλωσσικά στηρίγματα, για τη διατύπωση υποθέσεων (π.χ., «Μπορεί...», «Ίσως...», «Πιθανόν...»).

★ Ο/Η εκπαιδευτικός απαγγέλλει το ποίημα μια-δυο φορές και τα παιδιά απαντούν στον προβληματισμό: «Γιατί είναι λυπημένη η Μαργαρίτα;».

Δραστηριότητα 1.4

★ Ακολουθούν ερωτήσεις κατανόησης κειμένου, όπως ενδεικτικά.: «*Ποια είναι τα πρόσωπα/οι ήρωες/οι πρωταγωνιστές του ποιήματος;*», «*Τι κάνουν;*», «*Πού βρίσκεται η Μαργαρίτα;*».

★ Τα παιδιά συμμετέχουν σε θεατρικό παιχνίδι. Ακούν το ποίημα και κάνουν τις ανάλογες κινήσεις, υποδυόμενα τη Μαργαρίτα.

★ Ο/Η εκπαιδευτικός προβληματίζει τα παιδιά για το «*πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τη Μαργαρίτα, ώστε να μην είναι λυπημένη;*». Τα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις τους. Αναμένεται να ακουστεί και η άποψη ότι «θα πρέπει να πάει στο σχολείο».

★ Για να κατανοήσουν τα παιδιά τι έκανε τελικά η Μαργαρίτα, μπορεί να αξιοποιηθεί η παρακάτω εικόνα. Τα παιδιά παρατηρούν και περιγράφουν την εικόνα. Διαβάζουν το κείμενο, με βάση προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες τους. Μπορεί να εντοπίσουν ή και να αναφέρουν κατά πόσο και στο δικό τους το σχολείο υπάρχει ανάλογη πινακίδα, με μια επιτόπια επίσκεψη. Ή μπορεί να προβληθεί μια φωτογραφία της πρόσοψης του σχολείου τους, να την παρατηρήσουν και να συγκρίνουν τις δύο πινακίδες, εστιάζοντας σε μεταξύ τους ομοιότητες και διαφορές.

★ Δίνεται στα παιδιά μια συλλογή φωτογραφιών που παρουσιάζουν προσόψεις δημοτικών σχολείων, έτσι ώστε να ακολουθήσουν δραστηριότητες, όπως οι εξής:

- Εντοπίζουμε και «αγγίζουμε» το όνομα του σχολείου.
- Παρατηρούμε και σχολιάζουμε πινακίδες, που είναι γραμμένες μόνο με κεφαλαία ή με κεφαλαία και μικρά γράμματα.
- Συζητούμε για τα γράμματα, στην αρχή κάθε λέξης.
- Συζητούμε για την παρουσία και τη λειτουργία των κεφαλαίων γραμμάτων: Α', Β' κ.ο.κ., στα ονόματα των σχολείων.
- Συζητούμε για τη λειτουργία της κεφαλαιογράμματος γραφής σε πινακίδες.
- Εντοπίζουμε, χρωματίζουμε και διαβάζουμε τη λέξη «δημοτικό», τη λέξη «σχολείο» κ.ο.κ.
- Συζητούμε για την παρουσία και τη λειτουργία του επιθέτου «δημοτικό», πριν από το ουσιαστικό «σχολείο». Αντικαθιστούμε το επίθετο με άλλα επίθετα. Με τον ίδιο τρόπο, αντικαθιστούμε και το ουσιαστικό «σχολείο» μετά από το επίθετο «δημοτικό» (π.χ.: «δημοτικό πάρκο»).
- Μετατρέπουμε τα γράμματα της πινακίδας του σχολείου της Μαργαρίτας από κεφαλαία σε μικρά, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. Συζητούμε την παρουσία και τη λειτουργία των κεφαλαίων γραμμάτων και του τόνου.
- Αντιγράφουμε από την πινακίδα το όνομα του δικού μας σχολείου.
- Μετατρέπουμε τα γράμματα της πινακίδας του δικού μας σχολείου από κεφαλαία σε μικρά ή αντίστροφα.
- Συζητούμε την απουσία του τόνου στην κεφαλαιογράμματος γραφή.
- Μετρούμε τα γράμματα, τις συλλαβές, τις λέξεις που έχουν τα ονόματα των σχολείων (κατ' επιλογή).
- Σειροθετούμε τα ονόματα των σχολείων από το «πιο μικρό» στο «πιο μεγάλο».
- Διαβάζουμε τις πινακίδες, με τη βοήθεια γνωστών γραμμάτων ή γνωστών λέξεων.
- Συνθέτουμε/δημιουργούμε προτάσεις, προφορικά και γραπτά, με τη φράση «δημοτικό σχολείο».
- Γράφουμε πινακίδες για «φανταστικά» ή «παράξενα» σχολεία, όπως «Δημοτικό Σχολείο Κάτω Κιμωλίας»!

Παραδείγματα φωτογραφιών με προσόψεις δημοτικών σχολείων, **προς ποικιλότητα αξιοποίηση**, παρουσιάζονται στη συνέχεια:

Δραστηριότητα 1.5

★ Προβάλλεται ξανά το ποίημα και ο «φακός εστίασης» στρέφεται στη λέξη (κύριο όνομα): «Μαργαρίτα». Τα παιδιά ανακαλύπτουν και μετρούν πόσες φορές υπάρχει η λέξη αυτή σε ολόκληρο το κείμενο (ποίημα).

★ Παιχνιδώς, εμφανίζεται η Μαργαρίτα και ρωτά τα παιδιά «Εσάς, πώς σας λένε;». Τα παιδιά λένε το όνομα τους και αναζητούν/εντοπίζουν, από καρτέλες που είναι σκορπισμένες στο μέσο της τάξης, αυτήν όπου αναγράφεται το δικό τους όνομα. Σε μια από τις καρτέλες είναι γραμμένο και το όνομα του/της εκπαιδευτικού.

★ Τα παιδιά καλούνται να μαντέψουν τι μπορεί να γράφει η καρτέλα, που απομένει στο τέλος. Ακούγονται οι απόψεις τους και ο/η εκπαιδευτικός αποκαλύπτει στα παιδιά ότι είναι το δικό του/της όνομα. Γράφει το όνομα αυτό στον πίνακα και ακολουθούν συγκρίσεις μεταξύ των ονομάτων. Εντοπίζονται ομοιότητες και διαφορές, με φωνολογική/φωνημική στόχευση, όπως και προηγουμένως, αλλά και καθόλη τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, στο σύνολό τους.

★ Αναμένεται ότι τα παιδιά θα καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι όλα τα (κύρια) ονόματα αρχίζουν από κεφαλαίο γράμμα. Αναδεικνύεται και ο ρόλος του τόνου. Στο σημείο αυτό, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να γράψει διάφορες λέξεις στον πίνακα, μεταξύ των οποίων και κύρια ονόματα ανθρώπων, να καλέσει τα παιδιά να εντοπίσουν/να τα κυκλώσουν και να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους.

★ Τα παιδιά εντοπίζουν στο περιβάλλον της τάξης λέξεις με κεφαλαία γράμματα. Μπορεί να εντοπίσουν κεφαλαία γράμματα και σε κάποιο απόσπασμα εφημερίδας, σε παραμύθια, όπως και σε άλλο έντυπο οικείο τους περιβάλλον.

*Η διπλανή εικόνα
μπορεί να αξιοποιηθεί
για τη
Δραστηριότητα 1.1
(puzzle)*

Δραστηριότητα 1.6

★ Ο/Η εκπαιδευτικός «φέρει στην τάξη» τη σχολική τσάντα της Μαργαρίτας. Τα παιδιά διατυπώνουν υποθέσεις για το τι μπορεί να περιέχει η τσάντα αυτή.

★ Ανοίγεται η τσάντα, που είναι γεμάτη με χάρτινες σακουλίτσες (βλ. παρακάτω). Σε κάθε παιδί δίνεται μια κλειστή χάρτινη σακουλίτσα, όπου αναγράφεται το όνομά του. Τα παιδιά παίρνουν τις σακουλίτσες και τις ανοίγουν, ανακαλύπτοντας τι περιέχουν.

★ Ακολούθως, μπορεί να γίνουν τα εξής:

A. Με πλαστελίνη, κάθε παιδί πλάθει/δημιουργεί το πρώτο και το τελευταίο γράμμα της λέξης «Μαργαρίτα», του ονόματός του κ.ο.κ.

B. Όλα τα παιδιά:

- Συνθέτουν/δημιουργούν το όνομά τους, αξιοποιώντας τις κάρτες με τα κατάλληλα γράμματα.
- Ζωγραφίζουν τον εαυτό τους και γράφουν από κάτω το όνομά τους.
- Αντιγράφουν το όνομά τους με κεφαλαία ή και μικρά γράμματα, με διάφορα χρώματα, με παστέλ, μαρκαδόρους κ.ο.κ.
- Συμπληρώνουν το σχετικό Φύλλο Εργασίας 1.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

1. Ζωγράφισε τον εαυτό σου

2. Γράψε το όνομά σου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΧΑΡΤΙΝΗΣ ΣΑΚΟΥΛΙΤΣΑΣ

- ένα κομμάτι πλαστελίνη
- καρτέλα με το όνομα παιδιού
- μικρός φάκελος με κάρτες με τα γράμματα του ονόματος του παιδιού (το όνομα «κομματιασμένο»)
- Φύλλο Εργασίας 1
- μια καρτέλα με «σύννεφο σκέψης»
- μια καρτέλα με «καρδιά»

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

1. Ζωγράφισε τον εαυτό σου.

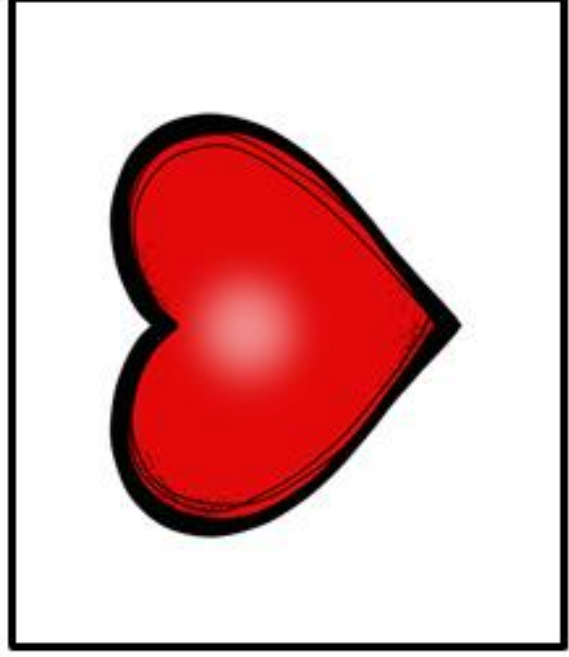
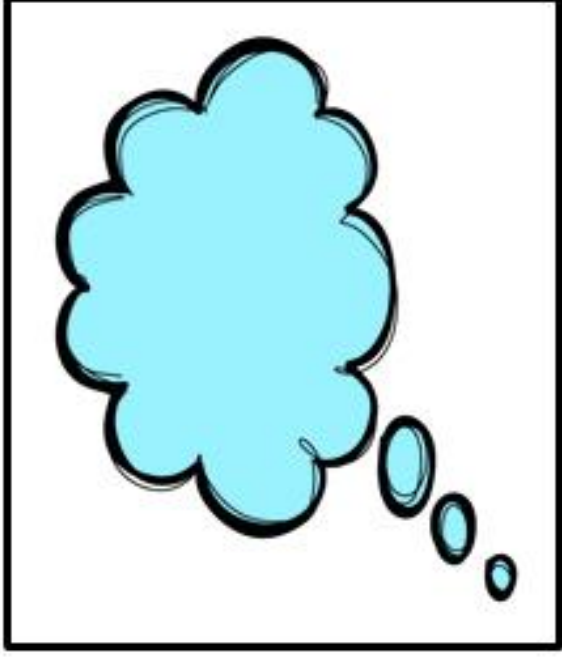
A large, empty rectangular box with a double-line border, intended for the student to draw a self-portrait.

2. Γράψε το όνομά σου.

A horizontal line for the student to write their name.

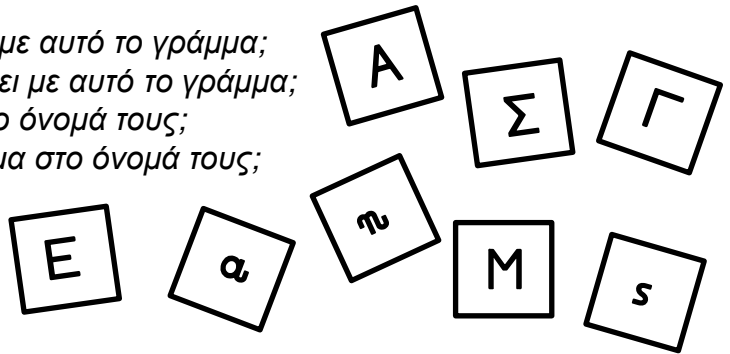
Δραστηριότητα 1.7

★ Ο/Η εκπαιδευτικός σκορπίζει στο πάτωμα καρτέλες με διάφορα γράμματα που υπάρχουν στα ονόματα των παιδιών, κεφαλαία και μικρά. Καλεί τα παιδιά να τρέξουν και να «πατήσουν» το ανάλογο γράμμα. Κρατώντας ντέφι, καλεί τα παιδιά να ανταποκριθούν σε οδηγίες, όπως:

- Βρέστε το πρώτο γράμμα του ονόματός σας.
- Βρέστε το τελευταίο γράμμα του ονόματός σας.
- Βρέστε ένα γράμμα από το όνομά σας, που δεν είναι ούτε το πρώτο ούτε το τελευταίο.
- Βρέστε το γράμμα του ονόματός σας που έχει τόνο.
- Βρέστε ένα γράμμα που ΔΕΝ υπάρχει στο όνομά σας.

★ Όλα τα παιδιά κάθονται στο πάτωμα. Ο/Η εκπαιδευτικός παίρνει από το πάτωμα γράμματα και τα παιδιά σηκώνουν το χέρι τους, αν το γράμμα σχετίζεται με το όνομά τους:

- Ποια παιδιά έχουν όνομα που αρχίζει με αυτό το γράμμα;
- Ποια παιδιά έχουν όνομα που τελειώνει με αυτό το γράμμα;
- Ποια παιδιά έχουν αυτό το γράμμα στο όνομά τους;
- Ποια παιδιά ΔΕΝ έχουν αυτό το γράμμα στο όνομά τους;

Δραστηριότητα 1.8

★ Οργανώνονται «σταθμοί εργασίας» και τα παιδιά εργάζονται αναλόγως, για ορισμένο χρονικό διάστημα (με το άκουσμα του ντεφιού, προχωρούν στον επόμενο σταθμό).

Σταθμός 1: Υπάρχουν 4 δίσκοι με αλεύρι. Τα παιδιά γράφουν το όνομά τους και ό,τι άλλο θέλουν, στον δίσκο με το αλεύρι. Υπάρχουν και άλλες λέξεις σε καρτέλες, τις οποίες μπορεί να αντιγράψουν.

Σταθμός 2: Υπάρχουν 4 χαρτόνια μεγέθους Α3 με δύο κύκλους. Τα παιδιά καλούνται να διακρίνουν τα γράμματα σε κεφαλαία και μικρά, τοποθετώντας τα στον ανάλογο κύκλο.

Σταθμός 3: Υπάρχουν παζλ με φωτογραφίες των παιδιών της τάξης και καρτέλες με τα ονόματά τους, αναλόγως. Αφού συναρμολογήσουν τα παζλ, τα «ζευγαρώνουν» με τα ονόματα.

Σταθμός 4: Υπάρχουν 4 κομμάτια ζυμάρι. Τα παιδιά δημιουργούν με το ζυμάρι το όνομά τους.

Σταθμός 5: Υπάρχουν Φύλλα Εργασίας με ονόματα των παιδιών της τάξης. Τα παιδιά συμπληρώνουν, κάθε φορά, γράμματα που λείπουν από τα ονόματα.

Α	ν	τ	ρ	έ	α	ς
Α	ν		ρ	έ	α	ς
		τ				ς

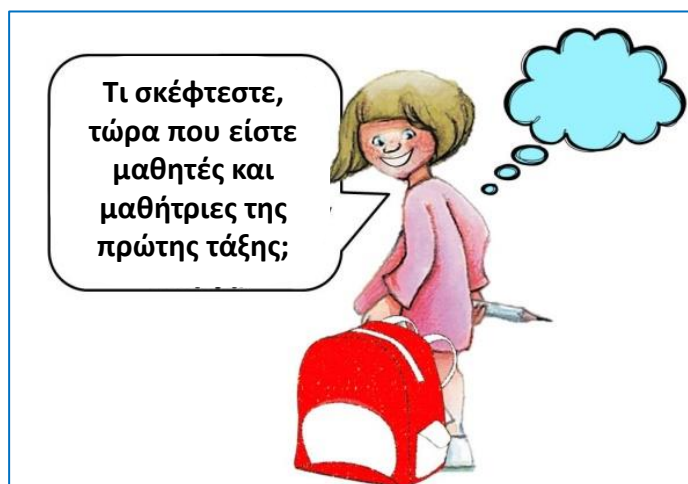
Δραστηριότητα 1.9

★ Τα παιδιά επιστρέφουν στις θέσεις τους. Αναμένεται να προβληματιστούν γύρω από «τι μπορεί να είναι οι κάρτες με το σύννεφο σκέψης και την καρδιά».

★ Η Μαργαρίτα εξηγεί στα παιδιά ότι «η καρδιά τα καλεί να εκφράσουν πώς νιώθουν τώρα που είναι μαθητές και μαθήτριες του δημοτικού σχολείου». Ενθαρρύνει τα παιδιά να εκφράσουν σχετικά συναισθήματά τους. Κάθε παιδί, κρατώντας την καρδιά στο στήθος του, εκφράζει τα συναισθήματά του.

★ Η Μαργαρίτα εμφανίζεται ξανά και εξηγεί στα παιδιά ότι «το σύννεφο σκέψης θα τα βοηθήσει να εκφράσουν το τι σκέφτονται τώρα που είναι μαθητές και μαθήτριες της πρώτης τάξης του δημοτικού σχολείου». Καλεί, έτσι, τα παιδιά να εκφράσουν τις δικές τους σκέψεις και προβληματισμούς.

Κείμενο 2: Γνωριμία (Σσ)

Πηγή: [Βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Α΄ Δημοτικού, Πρώτο Μέρος, ΟΕΔΒ, σ. 68]

Δραστηριότητα 2.1

★ Στο σχολείο η Μαργαρίτα γνωρίζει, ανάμεσα σε άλλα παιδιά, και ένα κορίτσι. «Τι μπορεί να λένε μεταξύ τους η Μαργαρίτα και το κορίτσι αυτό;» Τα παιδιά εκφράζουν απόψεις.

★ Το όνομα «Τασία», γράφεται στον πίνακα. Τα παιδιά προσπαθούν να το διαβάσουν, αναγνωρίζοντας, ενδεχομένως, κάποια γράμματα.

★ Προβάλλεται ο διάλογος μεταξύ των κοριτσιών (βλ. παραπάνω εικόνα). Τα παιδιά καλούνται να υποθέσουν τι λένε τα δύο κορίτσια, αξιοποιώντας γλωσσικά στοιχεία που αναγνωρίζουν στο κείμενο. Το κείμενο διαβάζει μεγαλόφωνα ο/η εκπαιδευτικός.

★ Ακολούθως, οι δύο προτάσεις διαχωρίζονται και ξαναγράφονται στον πίνακα.

Με γένε Μαργαρίτα.

Με γένε Τασία.

Τα παιδιά κυκλώνουν λέξεις που αναγνωρίζουν (π.χ., τα ονόματα των δύο κοριτσιών). Διαβάζουν τις προτάσεις. Γίνεται αναφορά στο «τι είναι πρόταση» και στις βασικές συμβάσεις της (η πρόταση αρχίζει με κεφαλαίο και, στο σημείο που τελειώνει, σημειώνεται τελεία. Οι λέξεις μιας πρότασης έχουν απόσταση μεταξύ τους).

★ Παρουσιάζονται/προβάλλονται καρτέλες, όπου υπάρχουν διάφορες «σωστές» και «λανθασμένες» προτάσεις. Οι «λανθασμένες προτάσεις» μπορεί να έχουν ενωμένες λέξεις, να είναι προτάσεις χωρίς τελεία, να αρχίζουν με μικρό και όχι κεφαλαίο γράμμα, να έχουν λέξεις χωρίς τόνο, να έχουν κύρια ονόματα που να αρχίζουν με μικρό και όχι κεφαλαίο γράμμα κ.ο.κ. Δεν χρειάζεται να διαβάζουν με τον συμβατικό τρόπο ανάγνωση. Τα παιδιά κινούνται στον χώρο με μουσική. Εντοπίζουν τις «λανθασμένες προτάσεις» και τις διορθώνουν. Ακολούθως, τις διαβάζουν. (Επαναλαμβάνεται ότι αν ο τρόπος ανάγνωσης των προτάσεων διαφέρει από τον συμβατικό, γίνεται αποδεκτός.)

Δραστηριότητα 2.2

★ Γίνεται επεξεργασία του κειμένου (διάλογου). Τα παιδιά παρατηρούν τα κοινά στοιχεία που υπάρχουν ανάμεσα στις προτάσεις και, συμπερασματικά, ακούγοντας και την ανάγνωση του/της εκπαιδευτικού, προσπαθούν να καταλάβουν τι «λένε» οι κοινές λέξεις. Ακολούθως, διαβάζουν πολλές φορές τις δύο προτάσεις, με διάφορους τρόπους (δυνατά, ψυθουριστά κ.ο.κ.)

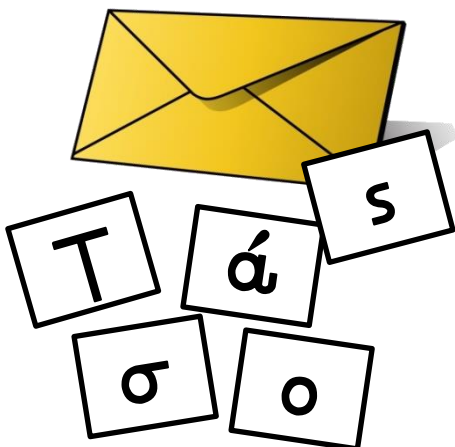
★ Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο. Στη μέση του κύκλου τοποθετούνται οι λέξεις των δύο προτάσεων, σε καρτέλες. Τα παιδιά συναρμολογούν το κείμενο (τον διάλογο) και το διαβάζουν. Γίνεται αναφορά στο «τι είναι λέξη», «τι είναι πρόταση» και «πώς γράφονται οι προτάσεις». Δίνεται ιδιαίτερη σημασία, ξανά, στην απόσταση που διατηρούν μεταξύ τους οι λέξεις μιας πρότασης.

★ Τα παιδιά αντιγράφουν το κείμενο (τον διάλογο), ολόκληρο ή μέρη του, και ζωγραφίζουν περιεχόμενό του.

★ Καρτέλες με τις δύο προτάσεις παρουσιάζονται διαδοχικά από τον/την εκπαιδευτικό και τα παιδιά τις διαβάζουν. Προσθέτει και μια τρίτη καρτέλα, όπου γράφει: «Με λένε _____». Τα παιδιά καλούνται να διαβάσουν τι γράφει στην καρτέλα αυτή και να προβλέψουν πώς μπορεί να συμπληρωθεί η κενή γραμμή. Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει ότι «στην κενή γραμμή πρέπει να γράψουν το όνομα ενός αγοριού, που έχουν γνωρίσει τα δύο κορίτσια». Το όνομα αυτό θα το ανακαλύψουν τα ίδια τα παιδιά.

Δραστηριότητα 2.3

★ Σε κάθε παιδί δίνεται ένας μικρός φάκελος με πέντε γράμματα μέσα (Τ, ά, σ, ο, ς). Τα παιδιά προσπαθούν να συνθέσουν το όνομα του αγοριού, βάζοντας τις καρτελίτσες αυτές στη σωστή σειρά. Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους και εξηγούν γιατί επέλεξαν να τοποθετήσουν με τη συγκεκριμένη σειρά τα γράμματα (π.χ., η λέξη αρχίζει με κεφαλαίο, τελειώνει με το γράμμα που «σφυρίζει», το «-ς») κ.ο.κ. Ακολούθως, παρουσιάζεται το όνομα του αγοριού στον πίνακα: «Τάσος». Τα παιδιά ελέγχουν κατά πόσο έχουν συνθέσει σωστά το όνομα. Στο σημείο αυτό, δίνεται έμφαση στο «-ς» («τελικό σίγμα»). Γίνεται αναφορά στη «φωνή» του γράμματος αυτού. Επίσης, γίνεται συζήτηση για το «πού συναντούμε αυτό το γράμμα». Τα παιδιά καλούνται να διερευνήσουν κατά πόσο το δικό τους όνομα έχει το «-ς». Αναμένεται να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι το «-ς» υπάρχει στα ονόματα, κυρίως, των αγοριών.

Με λένε Μαργαρίτα.

Με λένε Τασία.

Με λένε _____.

Δραστηριότητα 2.4

★ Στην κενή γραμμή της καρτέλας, ο/η εκπαιδευτικός γράφει: «Τάσος». Τα παιδιά διαβάζουν την πρόταση: «Με λένε Τάσος». Στο σημείο αυτό, γίνεται αντιληπτό ότι πρέπει να διαγραφεί το «-ς» από τη λέξη «Τάσος».

Με γένε Τάσος.

★ Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει μια άλλη καρτέλα με κενή γραμμή: «Με λένε _____.» Αυτή τη φορά, κάθε παιδί καλείται να συμπληρώσει την κενή γραμμή με το δικό του όνομα. Κάποιες από τις προτάσεις γράφονται στον πίνακα και γίνονται οι αντίστοιχες παρατηρήσεις και αλλαγές/διορθώσεις.

Με γένε Νικόλας.

Με γένε Μαρίνα.

Με γένε Κωνσταντίνος.

★ Εκπαιδευτικός και παιδιά συνθέτουν στον πίνακα σύντομα κείμενα με προτάσεις του τύπου: «Με λένε _____.» (βλ. παράδειγμα) και τα διαβάζουν. Μπορεί να πιλοφορήσουν τα κείμενα, αφού συζητήσουν ξανά «τι είναι τίτλος» και ποια η λειτουργία του. Δίπλα από τις προτάσεις με τα «νέα» ονόματα, μπορεί να τοποθετηθούν και φωτογραφίες. Οι φωτογραφίες αυτές, μετά θα αφαιρεθούν και τα παιδιά θα ανακαλύψουν άλλους τρόπους να διαβάζουν τις προτάσεις, αξιοποιώντας γνωστά τους γλωσσικά στοιχεία (π.χ., γράμματα, λέξεις). Στη συνέχεια, οι προτάσεις στο κείμενο αλλάζουν σειρά και τα παιδιά διαβάζουν τα νέα κείμενα που συνθέτουν.

Τα παιδιά

Με γένε Μαργαρίτα.
Με γένε Τάσο.
Με γένε Τασία.
Με γένε Γιώργο.
Με γένε Μαρία.

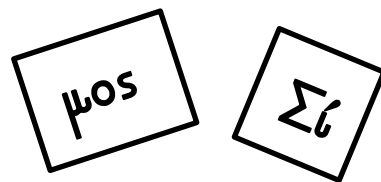
★ Κάθε παιδί γράφει την πρόταση: «Με λένε _____.» στο τετράδιό του ή σε σχετικό φύλλο εργασίας, συμπληρώνοντάς την με το δικό του όνομα ή με το όνομα κάποιου φίλου του ή κάποιας φίλης του. Μπορεί να συσχετίσει την πρόταση με σχετική ζωγραφιά ή φωτογραφία.

★ Επίσης, τα παιδιά μπορεί να φέρουν μια φωτογραφία ενός προσώπου από την οικογένειά τους ή κάποιου φιλικού προσώπου ή κάποιου προσώπου που θαυμάζουν (π.χ. μιας αθλήτριας), να κολλήσουν τη φωτογραφία στο τετράδιό τους και να γράψουν προτάσεις, όπως:

«Τον λένε _____.» ή «Τη(ν) λένε _____.».

Δραστηριότητα 2.5

★ Ο/Η εκπαιδευτικός, «για να μεγαλώσει η παρέα», «φιλοξενεί» στην τάξη ένα ακόμα αγόρι. Το όνομα αυτού του αγοριού τα παιδιά θα το ανακαλύψουν, ενώνοντας τις συλλαβές:

★ Η σύνθεση των συλλαβών γίνεται με ορισμένα κριτήρια, όπως: κεφαλαίο γράμμα, τελικό «-ς», τόνος. Αφού συνθέσουν τις συλλαβές, προσπαθούν να διαβάσουν τη λέξη. Τα παιδιά αναφέρουν και άλλες λέξεις που αρχίζουν με τη συλλαβή «Σι-» ή που τελειώνουν με τη συλλαβή «-μος».

★ Ακολουθούν και άλλες στοχευμένες ασκήσεις φωνολογικής/φωνημικής ενημερότητας, με βάση το συγκεκριμένο πλαίσιο παιχνιδιού γνωριμίας και κοινωνικών συναναστροφών. Για παράδειγμα, προβάλλεται ξανά η πρόταση: «Με λένε _____». Τα παιδιά καλούνται να γράψουν (σε χαρτί, στο πινακάκι τους, σε καρτέλα) τη λέξη που ταιριάζει, αν την πρόταση αυτή τη λέει ο Σίμος. Αναμένεται να γράψουν «Σίμο», χωρίς το τελικό «-ς», κατά αναλογία με το κείμενο: «Με λένε Τάσο.», που μελέτησαν προηγουμένως.

Δραστηριότητα 2.6

★ Ακολουθεί ανάγνωση του διπλανού κειμένου ενώ, ταυτόχρονα, δίνεται και σχετικό Φύλλο Εργασίας, με το κείμενο, σε κάθε παιδί. Αρχικά, τα παιδιά παρατηρούν την εικόνα και τη σχολιάζουν, κάνοντας κάποιες πρώτες προβλέψεις για το «τι μπορεί να λέει το κείμενο». Στη συνέχεια, κυκλώνουν και χρωματίζουν γράμματα, λέξεις και προτάσεις που αναγνωρίζουν. Τα παιδιά διαβάζουν, εξηγώντας «ποιες βοήθειες είχαν, για να μπορέσουν να διαβάσουν».

★ Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να προσπαθήσουν να διαβάσουν και «άγνωστες» λέξεις, λέξεις που δεν γνωρίζουν από πριν. Στη συνέχεια, διαβάζει μεγαλόφωνα το κείμενο. Ξαναδιαβάζει το κείμενο, εκπαιδευτικός και παιδιά διαβάζουν μαζί το κείμενο, τα παιδιά διαβάζουν από μόνα τους το κείμενο κ.ο.κ.

★ Μπορεί να ακολουθήσουν τα εξής:

- Τα παιδιά διαβάζουν ό,τι παρουσιάζει ο/η εκπαιδευτικός (λέξη ή ολόκληρη πρόταση).
- Οι «γραμμές» αριθμούνται. Ο/Η εκπαιδευτικός λέει έναν αριθμό και τα παιδιά διαβάζουν τη «γραμμή». Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει τη «γραμμή» και τα παιδιά λένε τον αριθμό, στον οποίο αντιστοιχεί.

Δραστηριότητα 2.7

★ Μπορεί, επίσης, να ακολουθήσουν εργασίες από τα παιδιά, σχετικές με το κείμενο, όπως:

- Να γράψουν, για κάθε παιδί της εικόνας, το όνομά του.
- Να συμπληρώσουν λέξεις που λείπουν από το κείμενο:

- Με γένε _____, Εσένα;

- Εμένα _____ γένε Τάσο.

- Κι _____ με γένε _____.

- Να σχολιάσουν την παρουσία/τον ρόλο/τη λειτουργία των σημείων στίξης και πώς αυτά επηρεάζουν το νόημα και το ύφος του κειμένου.

- Να συνθέσουν δικό τους κείμενο, χρησιμοποιώντας τρία ονόματα από τα παιδιά της τάξης τους, π.χ.:

- Με γένε Μαρία. Εσένα;

- Εμένα με γένε Αλέξη.

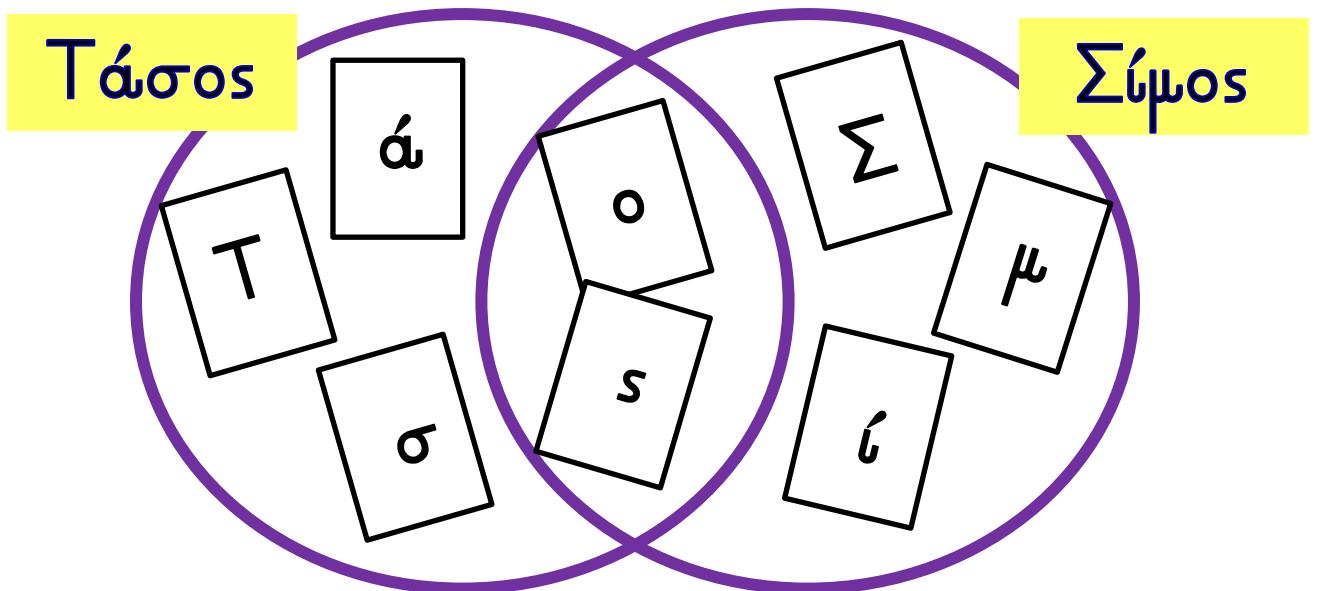
- Κι εμένα με γένε Αντρέα.

- Να δραματοποιήσουν τον διάλογο, με τη χρήση των δικών τους ονομάτων, έτσι ώστε να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους.

Δραστηριότητα 2.8

★ Χρησιμοποιούνται βέννεια διαγράμματα, για να συγκριθούν λέξεις ή προτάσεις (π.χ., «Σίμος» - «Τάσος»). Σχολιάζονται και αιτιολογούνται οι ομοιότητες και οι διαφορές. [Για τη δραστηριότητα αυτή, μπορεί να αξιοποιηθούν «στεφάνια γυμναστικής». Τα παιδιά καλούνται να καθήσουν σε κύκλο και τα στεφάνια γυμναστικής να τοποθετηθούν στη μέση του κύκλου, σχηματίζοντας ένα βέννιο διάγραμμα. Ακολούθως, τα παιδιά μπορεί να τοποθετήσουν τα γράμματα κάθε ονόματος στην κατάλληλη θέση.] Τα παιδιά συμπεραίνουν ότι πολλά αρσενικά ονόματα λήγουν σε «-ος». Αναφέρουν διάφορα παραδείγματα (Μάριος, Γιώργος, Νίκος.]

Δραστηριότητα 2.9

★ Τα παιδιά γράφουν κείμενα στο τετράδιό τους, παρόμοια με αυτό του Φύλλου Εργασίας, με ονόματα που τα ίδια επιλέγουν. Μπορεί να προσθέσουν και άλλα ονόματα. Ακολούθως, διαβάζουν τα κείμενα στην ολομέλεια της τάξης. Ανταλλάζουν τα κείμενα, μεταξύ τους, και τα διαβάζουν, ανάλογα. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να συλλέξει αποσπάσματα από τα κείμενα των παιδιών και να συνθέσει ένα νέο, μεγαλύτερο σε έκταση, κείμενο, το οποίο θα διαβαστεί και αυτό από τα παιδιά. Μπορεί να προστεθεί και άλλη πρόταση, όπως η ερώτηση: «Πώς σε λένε;». Αφού διαβάσουν το νέο αυτό κείμενο, τα παιδιά να ζωγραφίσουν «κάτι ταιριαστό».

Παράδειγμα τέτοιου κειμένου παρουσιάζεται δίπλα.

Στην Α΄ τάξη

- Με γένε Μαρία.
- Πώς σε γένε;
- Εμένα με γένε Γιώργο. Εσένα;
- Εμένα με γένε Άννα.
- Εσένα;
- Με γένε Αντρέα.
- Κι εμένα με γένε Βασιλική.

Κείμενο 3: Οι ήρωες του βιβλίου «Γράμματα, Λέξεις, Ιστορίες»

Πηγή: [Βιβλίο Γλώσσας Α΄ Δημοτικού «Γράμματα, Λέξεις, Ιστορίες», Πρώτο Μέρος, ΟΕΔΒ, σσ. 7-8]

ο Άρης

ο Ορφέας

η Μαρίνα

η Ιωάννα

ο Σαμπέρ

Δραστηριότητα 3.1

★ Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στα παιδιά το βιβλίο, το οποίο «θα τα βοηθήσει να διαβάσουν και να γράφουν, φέτος, στην πρώτη τάξη». Τα βιβλία μοιράζονται στα παιδιά, τα οποία φυλλομετρούν τα βιβλία και εκφράζουν, προφορικά, εντυπώσεις τους. Πιθανόν, να περιγράψουν το εξώφυλλο και να προσπαθήσουν να διαβάσουν τι γράφει, αξιοποιώντας, ως στηρίγματά τους, γνωστά γράμματα και λέξεις. Αναμένεται να αναφερθούν και στα πέντε παιδιά, που απεικονίζονται στο εξώφυλλο.

★ Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρει ότι «τα πέντε αυτά παιδιά είναι οι ήρωες του βιβλίου τους που θα τους κρατήσουν συντροφιά, τους πρώτους μήνες της πρώτης τάξης». Για να γνωρίσουν τους ήρωες αυτούς, καλούνται να διαβάσουν πώς τους λένε. Τα ονόματά τους θα τα βρουν, στις σσ. 7-8. Τα παιδιά ανοίγουν το βιβλίο και παρατηρούν ό,τι υπάρχει στις σελίδες αυτές.

★ Αξιοποιώντας γνωστά τους στηρίγματα, διαβάζουν τα ονόματα των ηρώων του βιβλίου. Σχολιάζουν την παρουσία των άρθρων, πριν από κάθε όνομα, και συμπληρώνουν το κενό πλαίσιο με το δικό τους πορτρέτο, γράφοντας παρακάτω το δικό τους όνομα με το κατάλληλο άρθρο μπροστά.

Δραστηριότητα 3.2

★ Ακολουθεί η προφορική περιγραφή των ηρώων του βιβλίου από τα παιδιά, αξιοποιώντας τη στρατηγική «περιγραφή προσώπου: ΕΙΝΑΙ-ΕΧΕΙ» (π.χ., Η Μαρίνα ΕΙΝΑΙ χαμογελαστή. ΕΧΕΙ κοντά καστανά μαλλιά). Ενδεχομένως, η δραστηριότητα αυτή να αποτελέσει αφορμή για ανάγνωση των λέξεων «είναι» και «έχει», τις οποίες μπορεί να διαβάσουν τα παιδιά και με ολική ανάγνωση.

Δραστηριότητα 3.3

★ Τα παιδιά συμπληρώνουν το Φύλλο Εργασίας 2. Στο φύλλο αυτό, καλούνται να συμπληρώσουν προτάσεις του τύπου «Με λένε _____.».

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

1. Αντιστοιχίστε κάθε παιδί με το όνομά του.

Ιωάννα	Ορέλλια	Μαρίνα
Σαρπέρ	Άρης	

2. Συμπληρώστε τις προτάσεις.

	Με λένε _____.
	Με _____.
	_____ λένε _____.

20

1. Αντιστοίχισε κάθε παιδί με το όνομά του.

Ιωάννα Ορφέας Μαρίνα Σαμπτέρ Άρης

2. Συμπλήρωσε τις προτάσεις.

Με γένε _____.

Με _____.

_____ γένε _____.

Κείμενο 4: Ο μικρός μου αδερφός

Πηγή: [Βιβλίο «Η Γλώσσα μου», Α΄ Δημοτικού, Δεύτερο Μέρος, ΟΕΔΒ, σσ. 24-25]

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΟΥ ΑΔΕΡΦΟΣ

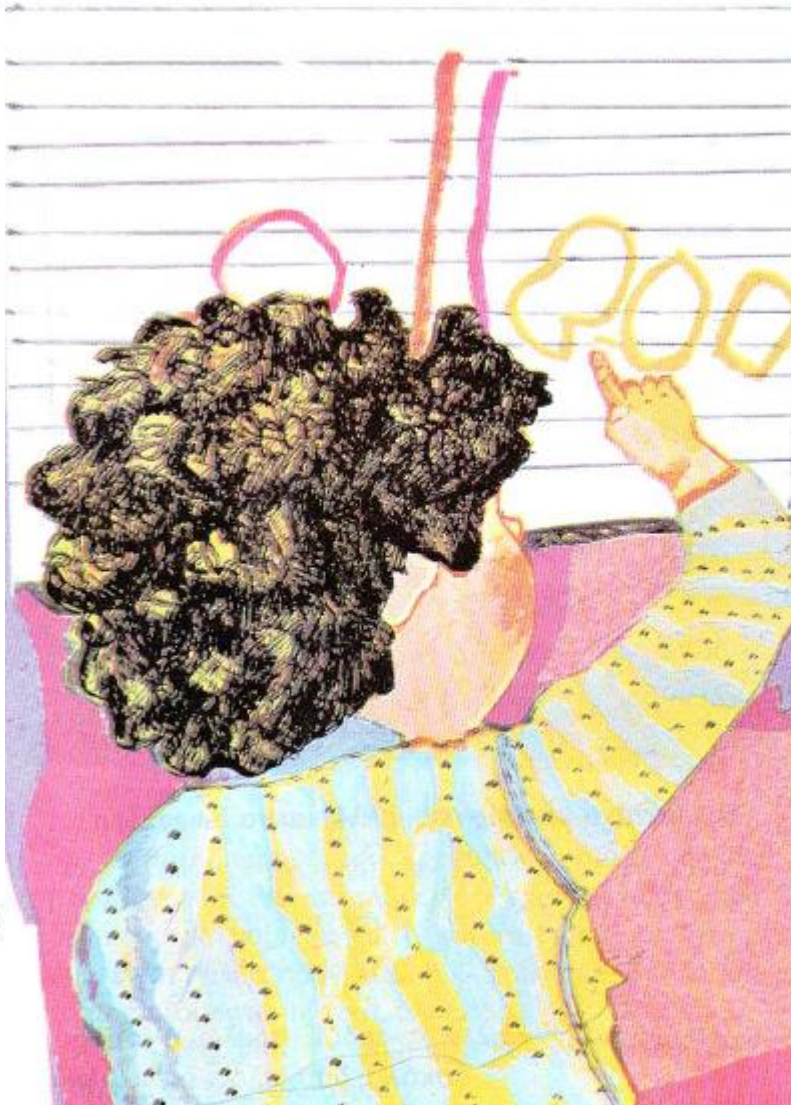
Γράφει πάνω στο χαρτί
τόση μια γραμμούλα
και μας λέει γελαστά:
«Να την η μανούλα!»

Γράφει κι άλλη μια γραμμή
πλάι στην μητέρα
και μας λέει σοβαρά:
«Να τος κι ο πατέρας!»

Κι ένα γύρο στις γραμμές
γράφει κουλουράκια
και μας λέει φωναχτά:
«Να και τα παιδάκια!»

Θέ μου, φύλαε τις γραμμές
πάνω στα χαράκια,
για να χαίρονται μ' αυτές
και τα κουλουράκια.

Γιώργης Κρόκος

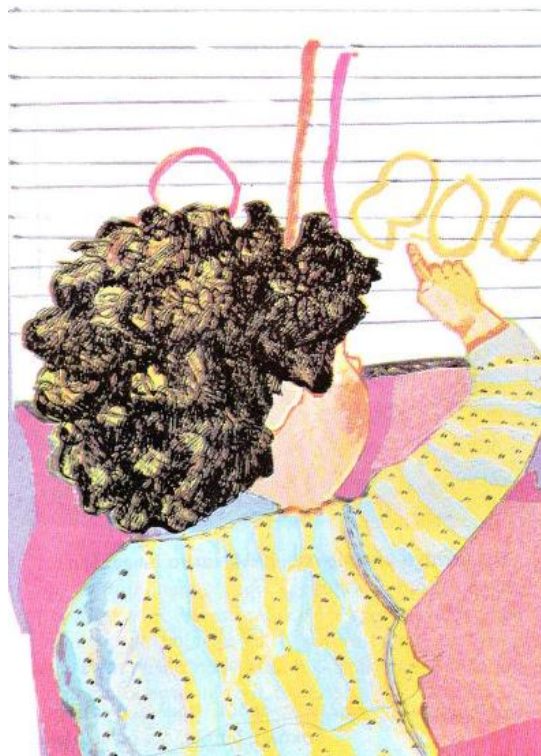

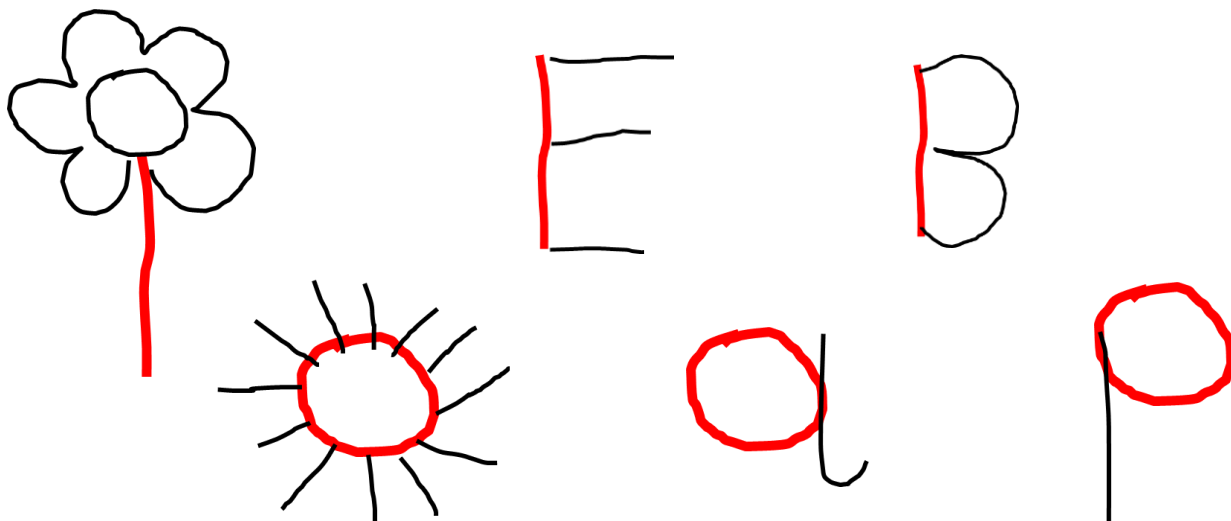
Δραστηριότητα 4.1

★ Σε συνέχεια της «ιστορίας» που αφορά στη Μαργαρίτα, στην τάξη «έρχεται»... ο μικρός της αδερφός! Τα παιδιά παρατηρούν και περιγράφουν προφορικά την εικόνα του κειμένου. Αναμένεται να αναφέρουν ότι «ο μικρός αδερφός της Μαργαρίτας ζωγραφίζει γραμμές και κύκλους». Ο/Η εκπαιδευτικός προβληματίζει τα παιδιά: «Τι να θέλει άραγε να γράψει ή να ζωγραφίσει ο μικρός αυτός;». Διατυπώνονται κάποιες ιδέες.

★ Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να σχηματίσουν μια γραμμή σε ένα λευκό χαρτί ή στο πινακάκι τους. Μετά, τα καλεί να φανταστούν τι θέλει να ζωγραφίσει ο αδερφός της Μαργαρίτας, ξεκινώντας από αυτή τη γραμμή. Τα παιδιά ζωγραφίζουν δημιουργικά, με αφετηρία τη γραμμή. Παρουσιάζουν τις ζωγραφιές τους. Την ίδια διαδικασία ακολουθούν, με αφετηρία, αυτή τη φορά, έναν κύκλο.

★ Ο/Η εκπαιδευτικός προβληματίζει περαιτέρω τα παιδιά: «Ποιο θα μπορούσε να είναι το γράμμα, που το σχήμα του αρχίζει με μια γραμμή;». Τα παιδιά σχηματίζουν/γράφουν γράμματα που πιθανόν να γνωρίζουν, π.χ.: Α ή Η ή Ε και τα παρουσιάζουν. Πιθανόν, να αναφέρουν τη «φωνή» που αντιστοιχεί στο γράμμα αυτό και πώς το αναγνωρίζουν (π.χ., «είναι στο όνομά μου», «το ξέρω από το νηπιαγωγείο»). Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και για τον κύκλο. Τα γράμματα, που γράφουν τα παιδιά με τις γραμμές και τους κύκλους, αναρτώνται σε πινακίδα. Ο/Η εκπαιδευτικός τα αξιοποιεί για δραστηριότητες φωνολογικής/φωνημικής ενημερότητας, καλώντας τα παιδιά να εντοπίσουν κάποια γράμματα, όπως: το γράμμα που «φωνάζει εεεε», το γράμμα που «φωνάζει ααα», ένα γράμμα που υπάρχει στο όνομά του/της κ.ο.κ.

Δραστηριότητα 4.2

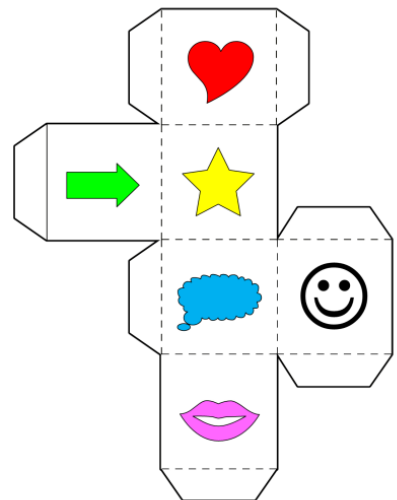
★ Ο/Η εκπαιδευτικός ανακοινώνει στα παιδιά ότι «ήρθε η ώρα να μάθουν τι τελικά προσπάθησε να ζωγραφίσει ή να γράψει ο μικρός αδερφός της Μαργαρίτας, με τις γραμμές και τους κύκλους». Καλεί τα παιδιά να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στο κείμενο που θα διαβάσει, για να εντοπίσουν αυτή την πληροφορία. Διαβάζει με ύφος το ποίημα, χωρίς να αναφέρει τον τίτλο του. Αν χρειαστεί, το διαβάζει περισσότερες από μια φορές. Με το πέρας της μεγαλόφωνης ανάγνωσης, τα παιδιά ανακοινώνουν τις πληροφορίες, που τα ίδια έχουν εντοπίσει.

Δραστηριότητα 4.3

★ Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και παίζουν το παιχνίδι: «Ρίχνω τον κύβο». Στις έξι έδρες του κύβου υπάρχουν εικόνες, που η καθεμιά αντιπροσωπεύει και μια ερώτηση. Για παράδειγμα (βλ. «Ενδεικτικό Υπόμνημα», ακολούθως):

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- (καρδιά): *Τι μου άρεσε από το κείμενο;*
- (αστεράκι): *Τι μου έκανε εντύπωση από το κείμενο;*
- (μπαλόνι σκέψης): *Τι με έκανε το κείμενο να σκεφτώ;*
- (στόμα): *Τι θα ήθελα να πω στον/στην πρωταγωνιστή / πρωταγωνίστρια;*
- (βέλος): *Τι μου θύμισε το κείμενο;*
- (χαμόγελο): *Τι με έκανε να γελάσω από το κείμενο;*

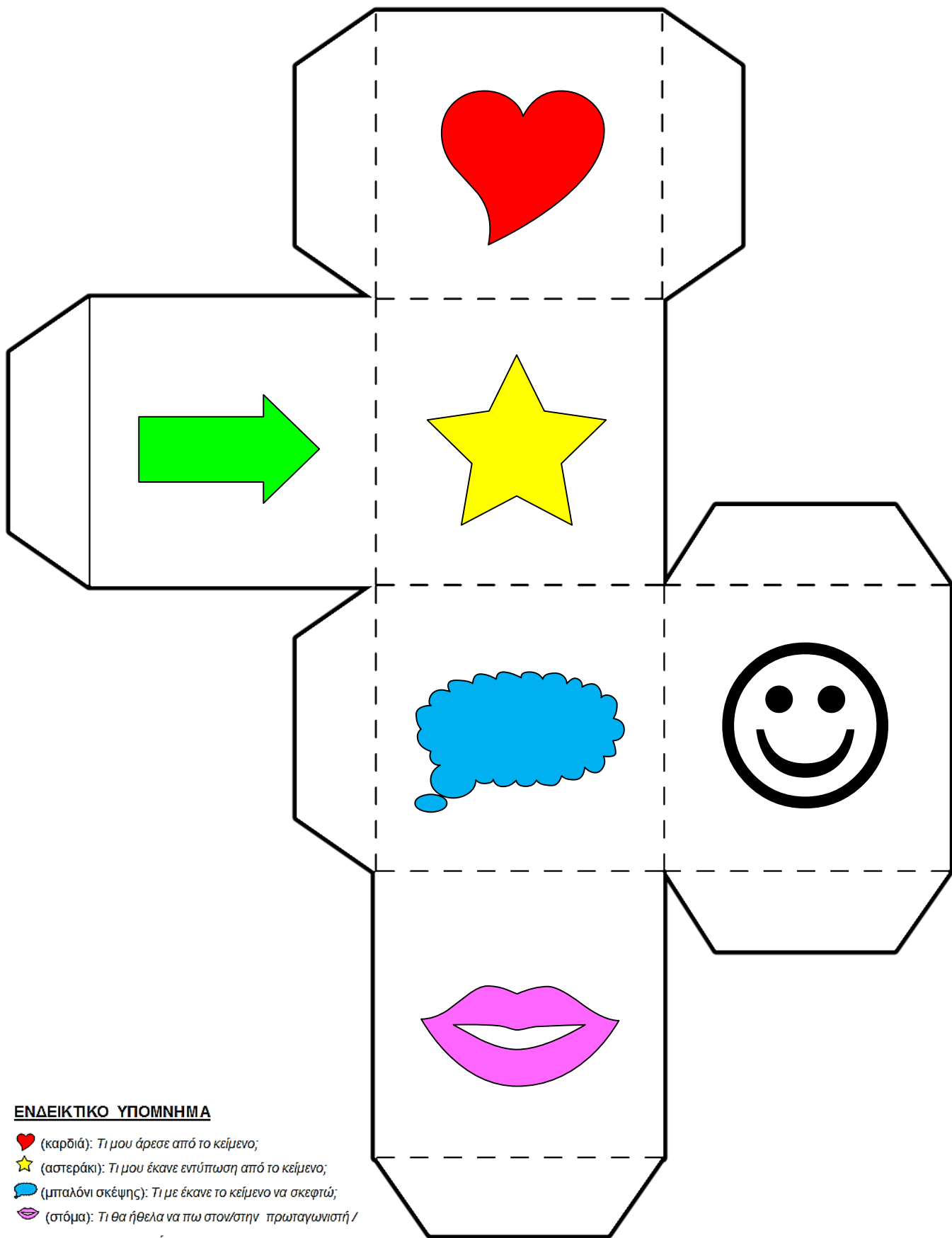

★ Τα παιδιά ρίχνουν τον κύβο και, ανάλογα με την εικόνα-σύμβολο, απαντούν στη σχετική ερώτηση, με προσωπική τοποθέτηση. (Το «Ενδεικτικό Υπόμνημα» μπορεί να αξιοποιηθεί σε διάφορα κείμενα, από την/τον εκπαιδευτικό και τα παιδιά. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα σχετίζεται με τη στρατηγική κατανόησης: «Εγώ και το κείμενο».)

Δραστηριότητα 4.4

★ Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια, η οποία βασίζεται στους εξής προβληματισμούς:

- Ποιος είναι ο πρωταγωνιστής;
- Τι ζωγράφισε στο χαρτί;
- Τι ήθελε να ζωγραφίσει;
- Γιατί ο πρωταγωνιστής ζωγράφισε «γραμμούλες» και «κουλουράκια», αντί για κανονικές φιγούρες ανθρώπων;
- Αν ήσαστε εσείς «ο μικρός αδερφός», πώς θα ζωγραφίζατε αυτά που ήθελε να ζωγραφίσει;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- (καρδιά): Τι μου άρεσε από το κείμενο;
- (αστεράκι): Τι μου έκανε εντύπωση από το κείμενο;
- (μπαλόνι σκέψης): Τι με έκανε το κείμενο να σκεφτώ;
- (στόμα): Τι θα ήθελα να πω στον/στην πρωταγωνιστή / πρωταγωνίστρια;
- (βέλος): Τι μου θύμισε το κείμενο;
- (χαμόγελο): Τι με έκανε να γελάσω από το κείμενο;

Δραστηριότητα 4.5

★ Η/ο εκπαιδευτικός προβληματίζει τα παιδιά για το «Ποιος τίτλος θα ταίριαζε σε αυτό το ποίημα;». Τα παιδιά εκφράζουν απόψεις, τις οποίες αιτιολογούν με πληροφορίες από το κείμενο. Το κείμενο προβάλλεται και τα παιδιά καλούνται να αναγνωρίσουν τον τίτλο. Προσπαθούν να διαβάσουν τι γράφει, αξιοποιώντας το περιεχόμενο του κειμένου και άλλες προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες τους. Τα παιδιά διαβάζουν τον τίτλο.

★ Επαναφέρεται ο τίτλος του πρώτου κειμένου: «Η Μαργαρίτα». Συγκρίνονται οι δύο τίτλοι. Αναμένεται να σχολιαστεί η κεφαλαιογράμμη γραφή στο ποίημα για τον μικρό αδερφό. Ακολούθως, τα παιδιά μπορεί:

- Να μετατρέψουν τον τίτλο «Η Μαργαρίτα» από μικρογράμμη σε κεφαλαιογράμμη γραφή.
- Να μετατρέψουν τον τίτλο «Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΟΥ ΑΔΕΡΦΟΣ» από κεφαλαιογράμμη σε μικρογράμμη γραφή.
- Να προβληματιστούν για το «αν η Μαργαρίτα είχε μικρή αδερφή, πώς θα άλλαζε ο τίτλος;» (π.χ., «**Η** μικρή μου αδερφή») και να γράψουν τον «νέο» τίτλο.
- Να σχολιάσουν την παρουσία του αρσενικού άρθρου «ο» και του θηλυκού άρθρου «η» και πώς τα άρθρα επηρεάζουν την κατάληξη λέξεων. Αναφέρουν παραδείγματα λέξεων, στις οποίες ταιριάζει το κάθε άρθρο.
- Αφαιρείται ή προστίθεται κάποια λέξη στον τίτλο και τα παιδιά τον διαβάζουν. Σχηματίζονται, έτσι, διάφορες προτάσεις, οι οποίες αξιοποιούνται ως «ασκήσεις ανάγνωσης». Στο τέλος, μπορεί να γράψουν μια δική τους πρόταση με το όνομά τους (π.χ.: «Ο μικρός Γιώργος», «Η μικρή Άννα»).

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΟΥ ΑΔΕΡΦΟΣ

Γράφει πάνω στο χαρτί
τόση μια γραμμούλα
και μας λέει γελαστά:
«Να την η μανούλα!»

Γράφει κι άλλη μια γραμμή
πλάι στην μητέρα
και μας λέει σοβαρά:
«Να τος κι ο πατέρας!»

Κι ένα γύρο στις γραμμές
γράφει κουλουράκια
και μας λέει φωναχτά:
«Να και τα παιδάκια!»

Θέ μου, φύλασε τις γραμμές
πάνω στα χαράκια,
για να χαίρονται μ' αυτές
και τα κουλουράκια.

Γιώργης Κρόκος

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΟΥ ΑΔΕΡΦΟΣ

Η Μαργαρίτα

Ο μικρός μου αδερφός

Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

Η μικρή μου αδερφή

Ο αδερφός

Ο μικρός αδερφός

Η αδερφή

Η μικρή μου αδερφή η Μαργαρίτα

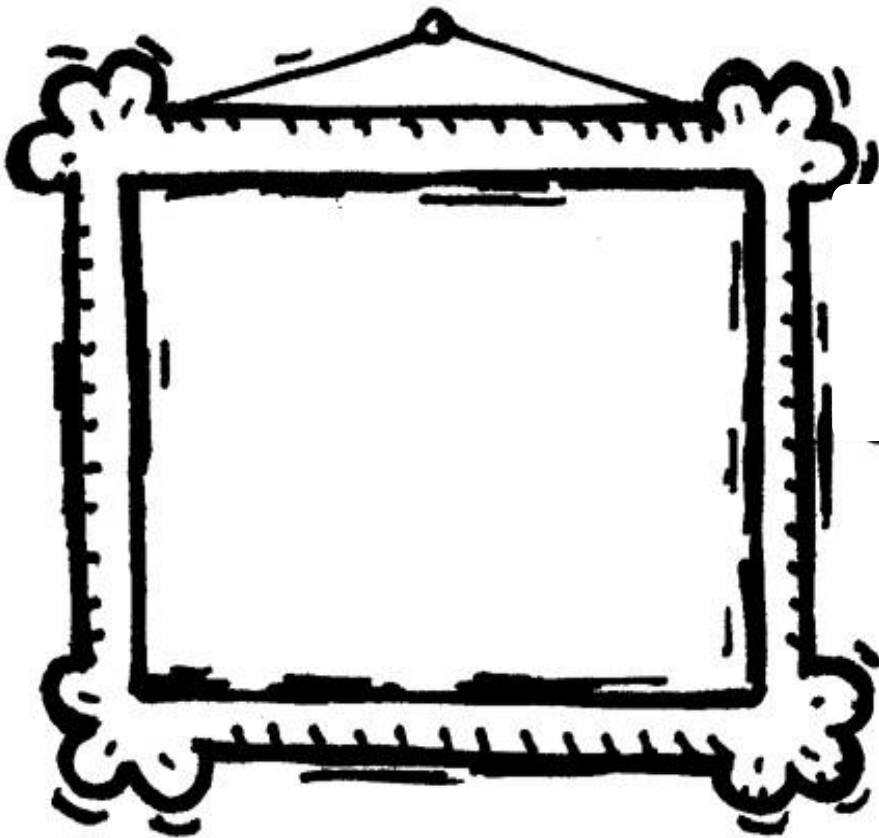
Δραστηριότητα 4.6

★ Τα παιδιά καλούνται να συμπληρώσουν το Φύλλο Εργασίας 3, γράφοντας προτάσεις του τύπου: «Ο/Η _____ (επίθετο) μου _____ (ουσιαστικό)» (π.χ., «Η μικρή μου τσάντα», «Ο μεγάλος μου γάτος», «Η καλή μου φίλη»), ζωγραφίζοντας σχετική εικόνα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Οδηγία: Γράψε πρόταση του τύπου:
«Ο/Η _____ μου _____».

Ζωγράφισε και μια σχετική εικόνα.

Ομαλή Με Νη

Ο